UUTISET

Varsinkin pienillä alueilla peruspalvelujen kurjistuminen jatkuu. **PÄÄJOHTAJA PEKKA PUSKA, TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS**

PTT:N TALOUSTUTKA

Hyvinvointivaltio tiensä päässä?

Olen lukenut hämmennyksen vallassa lehtijuttuja suomalaisista työikäisistä, jotka päättävät jättäytyä työelämän ulkopuolelle. Ahdistusta minussa ovat herättäneet tarinat nuorista, jotka jäävät peruskoulun jälkeen sosiaaliturvan varaan, koska työnteko ja koulutus eivät kiinnosta.

Yhteiskunnallisessa keskustelussa on noussut esiin mielipiteitä, joiden mukaan yhteiskunnan pitäisi tarjota toimeentulo kaikille ja mahdollistaa erilainen itsensä toteuttaminen. Hei hetkinen, eihän tämän nyt näin pitänyt mennä!

Hyvinvointivaltion tarkoituksena ei ole elättää kaikkia vaan huolehtia niistä, jotka eivät pysty itse huolehtimaan itsestään, esimerkiksi sairauden kohdatessa. Sen lisäksi yhteiskunta tarjoaa monenlaisia julkisia palveluita, jotka ovat kaikkien käytettävissä.

Olen synkistellyt, että hyvinvointivaltio on tullut tiensä päähän, koska sosiaaliturvan varassa eläminen on yhtäkkiä muuttunut leppoisaksi mahdollisuudeksi. Opettaako hyvinvointivaltio kansalaisia joutenoloon? Hyvinvointivaltion rahoittaminen on mahdotonta, jos suuri osa työikäisistä ei ole mukana työelämässä.

VATT:n ylijohtaja Juhana Vartiainen on pitänyt keskustelussa esillä Ruotsissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla on pyritty lisäämään työn tarjontaa. Vartiainen on kuvannut, että hyvinvointivaltiossa vapaa-ajan hinta on yksilölle pienempi kuin yhteiskunnalle. Jos työikäinen lopettaa työnteon, hänen ansionsa laskevat mutta vain maltillisesti, koska yhteiskunta turvaa hänen toimeentulonsa. Sen sijaan yhteiskunnan näkökulmasta muutos on suurempi, koska henkilö ei enää tuo euroja yhteiseen kassaan vaan kuluttaa niitä.

Hyvinvointivaltio on mielenkiintoinen systeemi, koska se voi näyttää toisaalta individualistiselta ja toisaalta yhteisölliseltä järjestelmältä. Eteläeurooppalaiset saattavat nähdä hyvinvointivaltion kylmänä ja individualistisena, koska yhteiskunta on ottanut perheen ja suvun paikan. Amerikkalaisesta heikon sosiaaliturvan näkökulmasta hyvinvointivaltio voi sen sijaan näyttää yhteisölliseltä, koska minun tienaamillani rahoilla kustannetaan jonkun muun saamat palvelut ja tulonsiirrot.

> Eteläeurooppalaiset saattavat nähdä hyvinvointivaltion kylmänä ja individualistisena, koska yhteiskunta on ottanut perheen ja suvun paikan.«

Hyvinvointivaltion säilyttäminen edellyttää yhteisvastuuta. Hyvinvointivaltion rahoittamiseen tarvitaan jokaisen työpanosta, vaikka kotona loikoileminen vaikuttaisikin omasta näkökulmasta paremmalta vaihtoehdolta.

SIGNE JAUHIAINEN
on PTT:n ekonomisti.

signe.jauhiainen
@ptt.fi

”Hallitus käyttää sote-linjaustaan pakkoliitoksiin”

Hallituksen uusi sosiaali- ja terveyspalveluiden linjaus pakkoliittää kuntia ja tuo lisää ongelmia, katsovat asiantuntijat.

JAANA KANKAANPÄÄ

Sote-uudistus ei lisää lääkäriresursseja, sanoo Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen pääjohtaja Pekka Puska.

”Piiloteltua kuntien pakkoliittämistä”, sanoo Satakunnan sairaanhoitopiirin johtaja **Ahti Pisto**.

”On tunnettu tosiasia, että tällä ajetaan kuntaliitoksia. Se häiritsee meitä sosiaali- ja terveyspalveluiden kehittäjiä”, toteaa myös Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen THL:n pääjohtaja **Pekka Puska**.

Kumpikaan ei lämpene viime viikolla valmistuneille uusille linjauksille sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, vaikka hallituspuolueiden ministerit ja eduskuntaryhmien johtajat hehkuttivat hyvää ratkaisua.

Päinvastoin, ratkaisu tuo lisää ongelmia.

”Joillakin alueilla palvelut paranevat, mutta suuressa osassa se on epätodennäköistä. Varsinkin pienillä alueilla peruspalvelujen kurjistuminen jatkuu”, Puska sanoo.

Parempien näkymien alueita ovat isojen sote-alueiden Pohjois-Karjala, Pohjois-Savo ja Pohjanmaa.

Isoja sote-alueita on tulossa Puskan mukaan noin 25, mutta pienempää ”sillisalaattia” saman verran.

Hallitus näet antaa nyt alle 20 000 asukkaiden kunnille mahdollisuuden järjestää peruspalvelunsa työssäkäyntialueelleen sopivan vastuukunnan kautta. Erikoissairaanhoitoa varten niiden pitää kuitenkin kuulua ”oikeaan” sote-alueeseen.

Järjestely ei pelasta pieniä alueita, vaan niitä riivaavat jatkossakin raha- ja lääkäripula, koska resurssit eivät lisäänny.

Puskan mielestä olisikin pitänyt laittaa kaikki julkinen raha – myös yksityisen työterveyshoidon sairausvakuutuskorvaukset – yhteen koriin ja jakaa se perus- ja erikoissairaanhoidolle sekä sosiaalitoimelle keskitetysti.

Aiemmin jakosuhde erikoissairaanhoidon ja terveyskeskusten välillä oli 50/50, nyt 70/30. Kunnille jää peruspalveluihin enää mopen osat, Puska sanoo.

Itsehallinto vaarantuu

Asiantuntijat pitävät myös esitettyjä asukasrajoja liian pieninä. Täyden palvelun sote-alue toteutuu hallituksen mukaan 50 000 asukkaalla.

Puskan mukaan toimiva järjestelmä leikkauksineen ja ympärivuorokautisine päivystyksineen vaatisi vähintään 200 000 asukasta.

Sairaanhoitopiirin johtaja Pisto näkisi Satakunnassa mielellään vain yhden, 225 000 asukkaan sote-alueen. Nyt sinne on ehdotettu omia alueita vajaan 90 000 asukkaan Porille ja 40 000 asukkaan Raumalle.

Lopuissa 18 kunnassa on alle 20 000 asukasta eli ne on rajattu palvelujen järjestämisen ulkopuolelle.

”Jos olisin pienen kunnan johtaja, sanoisin, että tällä uudistuksella kunnilta viedään itsehallinto. Kunnat pakotetaan liitoksiin”, Pisto sanoo.

Kaavailujen mukaan vastuukunta hoitaisi palvelut ja myös päättäisi niistä. Perustuslakiasiantuntijat ovat varoittaneet mallin vaarantavan kuntien lain turvaamat oikeudet. Lakia ja tulkintoja voidaan tosin muuttaa.

Suomessa on nyt yhdeksän yli 100 000 asukkaan, yksitoista 50 000–100 000 asukkaan, 36 kappaletta 20 000–50 000 asukkaan ja 264 alle 20 000 asukkaan kuntaa.

Yhtymämalli harkintaan

Kokoomuksen **Petteri Orpon** vetämän työryhmän esitys on Piston mielestä ”looginen”, sillä se lakkauttaa aiemman linjauksen mukaan sairaanhoitopiirit ja saa kuntien lukumäärän vähenemään.

Palveluja se ei välttämättä paranna.

”Orpon paperista puuttui arviot uudistuksen vaikutuksista palveluihin ja talouteen sekä siitä, mitä erilaisille omistuksille tehdään. Nyt terveys- ja sosiaalipalvelumme ovat hyvällä tolalla.”

Kuntien kannalta parempi vaihtoehto olisivat kuntayhtymät, sillä niissä jokainen osakaskunta pääsee mukaan päättämään. Piston mukaan yhtymän avulla vältettäisiin myös uusi iso ongelma: kuinka henkilöstön ja rakennusten siirrot ja korvaukset sovitaan?

Vastuukuntamallissa omistukset siirtyisivät, yhtymämallissa meno jatkuisi entisellään. Satakunnassakin on useita eri liikelaitoksia ja kuntayhtymiä, jotka joudutaan nyt purkamaan, jos vastuukuntamalliin mennään.

Piston mielestä paras ratkaisu olisikin kuntayhtymämalli, johon hallitus jätti kunnille selvän mahdollisuuden vaihtoehtona vastuukunnille.

EIJA MANSIKKAMÄKI

PÄIVÄN KYSYMYS

Aiotko fongata fisuja?

Kalatalouden keskusliitto järjestää tällä viikolla kalabongausviikon. Viikon aikana fongatut, eli bongatut kalat voi ilmoittaa kisaan netissä osoitteessa *www.ahven.net/bongaafisu* sunnuntai-iltaan kello 24 asti.

Kuinka monta kalalajia Suomessa olisi mahdollista bongata, Kalatalouden keskusliiton toiminnanjohtaja Markku Myllylä?

Suomesta löytyy noin 70 kalalajia vakituisesti. Kalabongausviikon aikana on melko helppo saada 30–35 kalalajia fongattua. Toki se vaatii perehtymistä lajien esiintymiseen ja elintapoihin sekä tietysti kalastusmenetelmiin.

Mikä on paras fongausväline?

Mato-onki on paras väline eri lajien pyyntiin. Lajilistaa saa laajennettua virvelillä ja muutamalla uistimella. Kalabongauksessa yhtenä ideana on tutustuttaa ihmiset muihinkin kalalajeihin kuin tyypillisimpiin saaliskaloihin ahveneen, haukeen, särkeen ja kuhaan.

Fongataanko kaloja ympäri maailman?

Fongausta harrastetaan ympäri maailman, mutta suosio ei yllä lähellekään lintujen bongaamista. Yhden puolalaisen harrastajan tiedän fonganneen yhteensä yli tuhat kalalajia eri puolilta maailmaa.

SARI PENTTINEN

POLITIIKASTA LYHYESTI

Hautala: Meriteollisuus sairas ala

Valtio telakan pääomistajana on menneen maailman ajatus, kehitysministeri **Heidi Hautala** (vihr.) sanoi lauantaina Ylen Ykkösaamussa. Hautala totesi, että meriteollisuus on sairas ala, joka vaatii toimiakseen paljon rahallista tukea.

”Tärkeää olisi löytää teollinen sijoittaja, joka näkisi toiminnassa tulevaisuutta. Jos tällainen tulisi, valtio voisi keskustella, osallistuisiko valtio STX:ään.”

Hautala on valmis laskemaan valtion omistusta Finnairista.

”Kaikin keinoin pidämme kiinni siitä, että Finnair säilyy suomalaisena ja pääkonttori Helsinki-Vantaalla. Eli ei valtion osuus voi kovin alas laskea.”

Kärnä: Finnairin omistus säilytettävä

SDP:n kansanedustaja **Jukka Kärnä** pitää vastuuttomana kehitysministeri **Heidi Hautalan** (vihr.) suunnitelmia laskea valtion omistajaosuus Finnairissa alle 50 prosentin.

Nykyisellään valtio omistaa Finnairista 55,81 prosenttia. Eduskunta on asettanut valtionomistajuuden rajaksi 50,1 prosenttia.

Kärnä kysyy, miten Hautala valvoo yhtiön toimintaa ja työntekijöihin suhtautumista, kun valtion osakesalkku on entistä tyhjempi?

Pekkarinen: Hallitus ajaa alas kotimaista energiaa

Keskustan kansanedustaja **Mauri Pekkarinen** tyrmää kehitysministeri **Heidi Hautalan** (vihr.) väitteen energiapolitiikan muuttumisesta ympäristöystävällisemmäksi ympäristöministeri **Ville Niinistön** (vihr.) aikana.

Pekkarisen mukaan Kataisen hallitus on ratkaisuillaan tehnyt kivihiilestä kilpailukykyisempää.

”Useissa maamme suurimmissa energialaitoksissa on joko alettu tai valmistaudutaan käyttämään entistä enemmän hiiltä”, Pekkarinen sanoo.

HS: Elinkeinoelämä on yliedustettuna ministeriöissäkin

Elinkeinoelämän etujärjestöjen ääni on kuulunut myös ministeriöissä palkansaajien etujärjestöjä selvästi vahvemmin, selviää Helsingin Sanomien selvityksestä. Elinkeinoelämän tärkeimmät etujärjestöt ja yritykset, kuten Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Suomen Yrittäjät ja Finanssialan keskusliitto, ovat osallistuneet lakien valmisteluun kaksi kertaa enemmän kuin merkittävimmät palkansaajajärjestöt.

Kaikkein eniten ministeriöiden valmistelussa on kuultu EK:ta. Eniten se on vaikuttanut työ- ja elinkeinoministeriössä.

Helsingin Sanomien Valtiokonttorilta saama aineisto sisälsi lähes 140 000 nimeä ministeriöiden työryhmiin osallistuneista sekä lausuntoja antaneista henkilöistä ja organisaatioista vuosina 1997–2013.

Kaksi viikkoa sitten lehti sai selvityksessään vastaavia tuloksia etujärjestöjen voimasuhteista eduskunnan valiokunnissa.

OIKAISU

Valtioneuvosto päättää muutoksista varmuusvarastoissa

Perjantain Maaseudun Tulevaisuuden viljojen varmuusvarastoista kertovassa etusivun jutussa oli virhe. Mahdollisista varastomäärien muutoksista päättää valtioneuvosto, ei eduskunta.

MT

Parhaat tarjoukset kaikista K-ruokakaupoista

Maukas varhaiskaali on nyt parhaimmillaan!

Varhaiskaali
Unkari
voimassa ma 13.5.–ke 15.5.
1,00 kg

Hae resepti
Äidin kaalipata
pirkka.fi, m.pirkka.fi tai skannaa koodi

HK
Sininen lenkki
500-580 g, 2 pkt/talous
1,99 pkt
3,43-3,98/kg, ilman korttia
2,99/pkt (5,16-5,98/kg)

K PLUSSA -33 %
Etu K-Plussa-kortilla

Kokkikartano
Lihamakaroni-, lihaperunasose- tai lihakaalilaatikko
300 g
2,39 rs
7,97/kg, ilman korttia
2,85/rs (9,50/kg)

K PLUSSA -16 %
Etu K-Plussa-kortilla

SHOKKI TARJOUS

Atria
Pizzat
200 g, 1 erä/talous
voimassa ma 13.5.–ke 15.5.
2,00 3 kpl
3,33/kg, yksittäin ja ilman korttia
1,20/kpl (6,00/kg)
K PLUSSA -44 %
Etu K-Plussa-kortilla

PIRKKA
Edam
1 kg, 2 kpl/talous
voimassa ma 13.5.–ke 15.5.
3,99 kpl
3,99/kg, ilman korttia
4,99/kpl (4,99/kg)

K PLUSSA -20 %
Etu K-Plussa-kortilla

Paula
Jogurtit tai vanukkaat
4x125 g
1,49 pkt
2,98/kg, ilman korttia 1,79/pkt
(3,58/kg)

K PLUSSA -16 %
Etu K-Plussa-kortilla

K-KAUPPIAS SINUA VARTEN.
K CITYMARKET K SUPERMARKET K MARKET K EXTRA

Tarjoukset voimassa 2.6. asti, ellei toisin mainita.